RUSKI INWALID

No 214.

PIĄTEK. 14. Września 1817 roku

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Zawarcie. Wiadomości Kraiowe: s Peterzburga. Wiadomości zagraniczne: Hiszpaniia. Francyia. Niderlandy. Niemcy. Pustelnik s Krakowskiego przedmieścia. Rozmaite Wiadomości.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

s Peterzburga, 14 Września.

Dnia 12 b. m. w tuteszym Katolickim kościele odprawił się pogrzeb zmarłego tu przed kilku dniami Xiążęcia de *Polignac*. Na tym smutnym obrzędzie znaydowali się posłowie zagraniczni i Ministrowie, oraz wiele znakomitych osob z stolicy tuteyszey. Za trumną prowadzoną na cmentarz gdzie zwłoki miały bydz pogrzebione iechało więcey 20 karet. Zmarły Xiąże w wieku podeszłym, zapisawszy tęstamentem maiątek swóy cały krewnym, na pogrzeb swóy wyznaczył tylko rubli assygnacyynych 300.

— Dnia 21 p. m: Jenerał Adiutant *Potemkin* miał sczęscie otrzymać od Nayiaśnieyszego Pana reskrypt następuiący:

„Znakomita odwaga i męstwo okazane przez was w potyczce s Francuzami dnia 6. i 7 Sierpnia roku 1812 pod miastem Smoleńskiem, gdzie dowodząc 48 pułkiem Strzelców dawaliscie piękny przykład swoim pod komendnym, zwracaią naszą uwagę, a przeto przyiemno mi iest okazać wam przez pismo ninieysze moię zupełne ukontantowanie i wdzięczność. Zostaię Wam przychylny.

ALEXANDER.

Dowodca głownego Sztabu
Xiąże Wołkonski.

W Carskiem siele,
21 Sierpnia
1817 roku.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

HISZPANIA.

z Madrytu, 22 Sierpnia.

Dnia wczorayszego 11 wystrzałów działowych oznaymiły mieszkańcóm stolicy naszey o narodzeniu Xiężniczki, a przeto o uwolnieniu się od ciąży Nayiaśnieyszey Krolowey. Natychmiast chorągiew biała ukazała się na iednym z rogów pałacu. Magnaci Hiszpańscy, dygnitarze dworu, ciało dyplomatyczne i wszelkie inne cywilne i woyskowe władzę dzisiay z rana składały powinszowania Królowi.

FRANCYIA.

s Paryża, 22 Sierpnia.

Hrabia Ruppin wyiechał dnia wczorayszego do Sedan. Obeyrzawszy woyska Pruskie ma się udać do Maubeuge, w celu znaydowania się na wielkich popisach woysk Rossyyskich, a potem do *Kambre*, gdzie popisy wóysk Angielskich maią się odbywać. Nayiaśnieyszy podróżny 6 Września ma stanąć w zamku de Laëken, a zabawiwszy tam dzień tylko ieden poiedzie do Aix la Chapelle. 28 b. m. Hrabia Ruppin odwiedził Wersal, widział cały zamek i ogrod. Upewniaią iż wyieźdzaiąc s Paryża oświadczył, że pamięć bytności iego w tey stolicy zawsze mu będzie miłą. Marszałek Xiąże Reggio towarzyszy mu aż do granic Francuzkich.

Mówią że prałaci i Xięża wyznaczeni na Biskupów przez wybor Królewski wszyscy otrzymali potwierdzenie stolicy apostolskiey. Iest rzecz pewna, iż wielu s tych, którzy na Biskupów wyznaczeni zostali wymówili się od tego ciężaru. Przed rewolucyią było we Francyi 139 stolic Biskupich. Konkordat zmnieyszył ie do 50. W nowem zaś urządzeniu trzymano się środka, gdyż więcey będzie czterdziestu dwoma Byskupstwami aniżeli było w roku 1802 a mniey czterdziestu siedmiu aniżeli w roku 1789.

Marszałek *Davoust* dnia wczorayszego przedstawiony był Królowi; Upewniaią, iż dzisiay otrzyma z rąk Królewskich laskę marszałka Francyi.

Jenerał *Debelle* dla którego wyrok sądowy ułaskawiony był przez Króla, i za mieniony na dziesięcio letnie więzienie, w skutek czego zamkniętym był w twierdzy Besançon, otrzymał nowy dowod nie wyczerpaney dobroci Królewskiey, otrzymuiąc zupełne uwolnienie. Rozumiemy, iż się nam godzi wspomnieć, że pomieniony Jenerał tak życie, iak teraznieyszą wolność winien wspaniałemu wstawieniu się za sobą Xięcia Imści Angulemskiego, który w tem smutnem położeniu utrzymywał tego więźnia kosztem swey własney kassy. Jenerał *Debelle* starał się okazać wdzięczność swoią w liście pisanym do I. K. M. Xięcia Angulęmskiego w wyrazach naygłębszego uszanowania i uniżoności. „O czemuż mowi *Debelle* w liście swoim, nieiest w mocy moiey wylać ostatnią kroplę krwi moiey w sprawie moiego prawdziwego i dobroczynnego Monarchy, w tenczasto Nayiaśnieyszy Xiąże niby mi więcey niepozostało do życzenia. Wszystkie chwile życia zachowanego mnie przez dobroć W. K. M. poświęcę na przekonywanie o moiey wierności bez granic dla nayłaskawszego Króla, aby tylko zagładzić pamięć ogromnych prze stępstw moich. Innych modłów i życzeń czynić niebędę iak tylko o przedłużenie drogich dni Króla moiego i W. K. M. iako też o naydłuższe zachowanie dynastyi Nayiaśnieyszego domu Burbonow.“ —

— Król Imść Pruski ozdobić raczył orderem orła czerwonego trzeciey klassy Pana Piantaz kommisarza swoiego w Paryżu.

— Od dnia 1 Lipca po dzień 24 Sierpnia Liczba osób przybyłych na okrętach do Calais wynosiła 4373, liczba zaś co wypłynęły s tegoż portu w ciągu pomienionego czasu, nieprzewyższa 2791; a tak w przeciągu 55 dni przeiechało przez Calais 7164 podróżnych.

— Xiąże Wellington wyiechał stąd dnia 29 w wieczor. W wilią odiazdu Poseł Angielski, ministrowie Austryiacki i Pruski oraz Xiąże Richellieu mieli długą z Lordem rozmowę.

Pozawczora o godzinie 10 w wieczor marszałek Xiąże Raguzański miał posłuchanie u Króla, po którem o pułnocy udał się w drogę do Lionu. Jedna z gazet naszych donosi że pomieniony marszałek ma tam dopełnić zlecenia Królewskiego szczególnego.

Monitor urzędowie donosi że Hrabia *Ferronnays* mianowanym został pełnomocnikiem I. K. M. na dworze Kopenkagskim.

Koronacyia Króla Portugalskiego miała mieysce w Rio Janeiro szótego Kwietnia.

Hrabia de Ruppin nabył tu kilka pięknych posągów, które za kilka dni będą wyprawione do Berlina. Upewniaią, iż nayiaśnieyszy podróżny sam raczył donieść Panu Spontyni, że Król Pruski mianował go dyrektorem swoiey muzyki.

NIDERLANDY.

z Bruxelli, 31 Sierpnia.

W skutek postanowienia Królewskiego rozmaite korpusy tak Woyska liniowego, iako też milicyi powinne się zgromadzić w rozmaitych stronach w pierwszey połowie Pazdziernika, dla odbycia manewrów iesiennych. Wszyscy uwolnieni za urlopami powinni się znaydować w pułkach swoich przed piętnastym Września.

Za kilka dni czekaią do Hagi ministra spraw zagranicznych, podobnież i ciała dyplomatycznego.

Xiąże następca nasz wyiechał stąd pozawczora w nocy; i niepierwiey ma powrócić iak za dni ośm. I. K. M. ma się znaydować na popisach woyska, które będą miały mieysce na granicach naszych w przytomności Hrabiego Ruppin, i iak słychać Xiąże Następca powroci w Towarzystwie nayiaśnieyszego podróżnego.

Niemcy.

z Berlina, 30 *Sierpnia*.

Nowonarodzony Xiąże ochrzczonym został dnia 26 b. m. s przyzwoitą iego urodzeniu i temu obrzędowi okazałością.

Król mianował kawalerem orderu orła czerwounego 1 klassy Hrabiego Franciszka Józeffa de *Collovrat*, radcy rzeczywistego taynego Cesarza Imści Austryiackiego; Kawalerem zaś drugiey klassy tegoż orderu Xięcia *Dołhorukiego*, Szambelana Cesarza Imsci Rossyyskiego.

Hrabia Konstanty de *Stolberg-Wenigerode*, Adiutant I. K. M. 19 b. m. umarł w wodach Karlsbadskich, maiąc wieku lat 38.

z Munich, 30 *Sierpnia*.

Król odmowił potwierdzenia konkordatu zawartego w Rzymie przez pełnomocnika iego biskupa *Hasselina*. Pełnomocnik Bawarski drugi w krótce będzie wysłany z inną instrukcyią i odnowi układy z stolicą Apostolską. Hrabia Xawery Rechberg któremu poruczone było takowe poselstwo nieprzyiął go na siebie.

z Offenbach, 2 *Września*.

Numer 140 gazety *Nowego Merkuryusza nad Reńskiego* pod datą dzisieyszą umieścił nastepuiący urzędowy Artykuł:

,,Upoważnieni iesteśmy ogłosić co następuie o aresztowaniu Pana *Massenbacha*:

,,Pułkownik Massenbach będąc iescze w służbie woyskowey Pruskiey przestąpił prawa powołania swoiego, o których doskonale wiedział i sam nawet one przedstawiał, a te są:

,,Zaden Oficer sztabu głownego niemoże rozgłaszać pism, tyczących się obrony kraiu które są mu powierzone pod przysięgą." On zaś kazał drukować i rozgłaszać wiele pism wielkiey wagi dla Królestwa Pruskiego. W roku 1811, przebłagał był Króla i otrzymał przebaczenie zato, iż się iuż raz był odważył rozgłaszać pisma takowe bez żadnego na to pozwolenia; a przyrzekł nay uroczysciey, iż się na przyszłość niedopuści podobnego wykroczenia.

,,Dnia 5 stycznia roku teraznieyszego prosił o zupełną dymissyią od służby Prusskiey. Wskutek prozby takowey kanclerz Państwa Xiąże Hardenberg pisał do niego, że Król nie iest dalekim od dania mu żądaney dymissyi; lecz tylko pod tym iednym warunkiem aby niezwłocznie ziechał osobiscie do Berlina i oddał wszystkie papiery, które mu powierzone były wtenczas kiedy należał do sztabu głównego.

,,Pułkownik Massenbach nie tylko niewypełnił roskazów Królewskich w tey mierze, lecz nieco później ogłosił, iż maią wyyść z druku pisma podobne tym, za które prosił przebaczenia i przyrzekł nie wydawać na przyszłość. Papiery te są mieszaniną prawdy i fałszu niedorzecznego. Nadto pozwolił sobie wcale nieprzyzwoitego kroku odzywaiąc się do rządu Pruskiego s tym, ieśliby niedano mu żądaney summy, papiery pomienione drukować będzie. S tych więc przyczyn za prózbą rządu Pruskiego aresztowanym został w Frankforcie, iako Oficer w rzeczywistey służbie Pruskiey, i wzięty do Berlina, gdzie przed kommissyią umyślnie na to sporządzoną zda sprawę s czynności swoich.

PUSTELNIK
z KRAKOWSKIEGO PRZEDMIESCIA

w Warszawio dnia 1 *Września* 1817.

Kłopot o Komorne.

Wystawiam w moiey książeczce różne sceny życia, iak ten, co ślub uczynił ratuiąc się na morzu, że poświęci Bogom tablicę z napisem stosownym.

Horacyusz.

Tey wiosny zdarzyło mi się widzieć w pewnym domu przystoynego bardzo męszczyznę, który się mienił naynieszczęśliwszym z ludzi. Kiedy go przekonywano, że maiąc dobre zdrowie, dwadzieścia tysięcy roczney intraty, a ieszcze przytém szczęście do urzędów i loteryi....,,Moi Panowie! przerwie, za nicże to macie kłopoty domowe? Zniosę chętnie, mówił daley, srogą przeciwność, bo im większe nieszczęście, tém krócey trwać musi; zniosę ciężkie umartwienie, bo chwała z mężnego wytrwania ulgę duszy sprawuie; lecz kto mi nagrodzi moie domowe przygody, przeciwieństwa naprzykład żony, która mnie bierze na spacer kiedy ia chcę w domu zostać; ustawiczne prześla-

dowanie kucharza, który mnie codziennie pyta, co będę iadł na obiad: te i tym podobne niepokoie, czyniące nieznośném życie, a od czego wolałbym się iuż okupić iakiém piękném nieszczęściem.,,

Bawiły mnie mocno *dolęgliwości* męszczyny tego: w końcu iednak zgodzono się, że było cokolwiek prawdy w iego uroionem nieszczęściu; osobliwie dla ludzi poswięcaiących się naukom. Wieleż to drobnych okoliczności, przypadków na pozor mało znaczących, zbiega się na udręczenie biednego autora, prześladuiąc go aż w gabinecie, w którym się zamyka! Tu uwaga wcale nowa i ciekawa przychodzi mu na myśl w wyrazach szczęśliwie dobitnych; lęka się, aby iey nie zapomniał, siada do stolika i chce pisać: tym czasem otwieraią się drzwi, otóż i wizyta! albo też sprowadzono Katerynkę i będzie grać godzinę pod oknami, albo się dymi w pokoiu, albo wreszcie stary iaki sługa, chcąc się przypodobać Panu, ułożył bibliiotekę podług wielkości formatów i zarzucił naypotrzebnieyszą książkę.

Kiedyśmy tak się pieścili nad losami ludzkiemi, czekały mnie w domu prawdziwsze kłopoty i dały powód do rozwodzenia słusznieyszych żalow. Nie ma ieszcze lat 56, iak z Panem *Delamaren* pierwszy raz wysiadłem do domku będącego przy koszarach Kadeckich, a iak teraz mieszkanie to ciągle zaymowałem, rok się dopiero kończył 23. Przywiązany bardziey może niż kto inny do dawnych nałogów, iużem był to mieysce dosyć polubił, i pewnie bez względu na niedogodność starey budowy, byłbym w niey życie zakończył, gdy poranku iednego, kiedym się tego naymniey spodziewał, wypowiedziano mi komorne. Byłoby nie sprawiedliwie, gdybym nie wyraził przyczyny, która nieiako wymawia tę bezwzględność na wiek móy podeszły. Ktokolwiek przed dwoma laty opuścił *Warszawę*, i teraz do niey powraca, mile zadziwiony będzie nagłym iey wzrostem. Zdaie się, że iakiś opiekuńczy ieniusz panuie nad miastem, i swoim dobroczynnym wpływem zapalił umysły. Wszędzie wznoszą się nowe gmachy, wszędzie odnawiaią stare. Rząd ze swey strony rozprzestrzenia place, upięknia ogrody, rozmnaża alee, stwarza rzeczy dotąd w Polsce niewidziane, buduie drogi! W roku 1814 okropny pożar zniszczył 44 pawilony pałacu Kazimierowskiego; móy domek z trzema tylko innemi ocalał iakimści cudem Opatrzności; lecz kiedy Rząd w mieyscu smętnych gruzów wzniósł szykowne gmachy i resztę placu kształtnie zabudować postanowił, słuszne więc, że czas przeszły ustąpi teraźnieyszemu, i moy domek z gliny, zamieni się w ozdobną przyległość pięknego połacu.

Tak tedy, słodząc osobiste troski widokiem sczęścia publicznego, wziąłem się do szukania przytułku; gdziebym mógł ostatek życia spokoynie przepędzić. — Wynalezienie pomieszkania iest materyią stanu w pożyciu domowem. Pani *Sobiradzka* gospodyni prosiła, żeby można blisko Fary, wnuczek móy *August*, żeby niedaleko *Liceum*, stary sługa *Paweł*, żeby niedaleko poczty, ia wreszcie pragnąłem, blisko ogrodu Saskiego. Wyznaiąc szczególne każdy życzenia, zgodziliśmy się, że byłoby naylepiey, gdyby się trafilo iak dawniey znaleść gdzie na Krakowskiém Przedmieściu dogodne do naięcia pokoie.

(*Dalszy ciąg pózniey*)

ROZMAITE WIADOMOSCI.

Sławny Aktor Paryzki *Talma* grał d. 9 Sierpnia w *Arras* rolę *Hamleta*. W scenie z matką tak grał naturalnie, iż pewny officer na parterze krzyknął z przestrachu, zemdlał i wynieść go musiano. Przyszedłszy do zmysłów zapytał się: *Czy ią przebił?*

Zeglarz napowietrzny *Giard*, który dawniey z *Tulonu* puścił się balonem i minął flottę stoiącą na kotwicy o 30 mil (Włoskich) od brzegu, bawi teraz w *Neapolu*. Przypisuie sobie wynalazek kotwicy, za pomocą którey balon na morzu utrzymać może, i chce tego doświadczyć. Myśli iednego dnia odbyć balonem drogę z *Neapolu* do Sycylii, a potem nazaiutrz ztamtąd powrócić, ieżeliby mu wiatr posłużył.

Spaliła się w *Tulonie* fregata Francuzka *la Fleur de Lys*, przeznaczona do odbycia podróży około świata. Zaiął się ogień w 3 mieyscach, zkąd wnoszą, iż go podłożono.

W PETERZBURGU
w Drukarni woienney Głównego sztabu IEGO CESARSKIEY MSCI.